

*Jonge migranten worden in afwachting van hun gedwongen terugkeer te makkelijk opgesloten, vindt David Lowyck. Hij pleit voor humanere alternatieven.*

'Vrijwillig als het kan, gedwongen als het moet.' 'Een kordaat terugkeerbeleid als sluitstuk van migratie.' 'Zacht voor de kwetsbaren, hard voor de misbruikers.' We horen die zinnen geregeld, ze worden vaak geciteerd in debatten over migratie, ze klinken logisch en rationeel. Het idee wordt bijgevolg ook breed gedeeld door verschillende politieke partijen. Het beste van de twee werelden: warm en gastvrij voor kwetsbaren, streng en kordaat voor wie misbruik maakt van die gastvrijheid.

Maar de praktijk is niet zo helder. Wij zien kwetsbaren die bij een gedwongen terugkeer streng en kordaat aangepakt worden. Zoals Y., een twintigjarige jongeman die meer dan twee maanden geleden in alle vroegte door de politie van zijn 'bed gelicht werd'. Dat bed stond in het huis van zijn zus, die de Belgische nationaliteit heeft.

Hij begreep snel wat er aan de hand was en vroeg niet geboeid te worden in aanwezigheid van de jonge kinderen van zijn zus. Hij was kalm en gaf aan dat hij rustig zou meegaan. Toch werd hij geboeid afgevoerd. Waarom? Standaardprocedure in dat sluitstuk van het beleid. Daar heeft de impact op die jonge kinderen wellicht geen plaats in.

Nee, dit is geen manifest of pleidooi voor open grenzen. Dit is een aanklacht tegen de opsluiting van een jongeman, alles wat je kunt vragen aan een jonge vluchteling deed hij. Nee, dit is ook geen aanklacht tegen de negatieve antwoorden op zijn asielaanvraag, of tegen het negatieve antwoord op zijn aanvraag tot humanitaire regularisatie. Dit is een aanklacht tegen zijn opsluiting die nu al meer dan twee maanden aansleept.

Waarom net deze jongeman opgesloten werd, kan niemand hem uitleggen. Hij is de jongste bewoner in het gesloten centrum in Vottem en deelt de kamer met 'illegale criminelen' die wachten op een uitwijzing na een verblijf in de gevangenis. Hij volgde een opleiding tot schilder en was in het laatste schooljaar begonnen aan zijn stage bij een schilder. Op een zucht van zijn diploma.

Geen risico

Waarom net deze jongeman, die als niet-begeleide minderjarige vreemdeling in België aankwam, dit regime te beurt valt? Is dit dan de doelgroep bij uitstek om uit te wijzen? 'Hard voor de misbruikers, zacht voor de kwetsbaren', weet u wel.

Deze jongeman hoeft niet opgesloten te worden, er was geen enkel risico dat hij zou onderduiken. In al die jaren in België is hij nooit onder de radar verdwenen. Nooit. Hij had nota bene zelf zijn verhuis naar zijn zus doorgegeven aan de bevoegde wijkagent. In volle voorbereiding van zijn aanvraag tot regularisatie wilde hij alles zo goed mogelijk doen en zeker geen fouten maken in die procedure.

De voorstellen die hij zelf formuleert, tonen een redelijkheid die de overheid hier ontbreekt. 'Of hij zich elke dag zou mogen aanmelden bij de politie om de overheid gerust te stellen dat hij niet zou verdwijnen?' 'Of hij geen enkelband kon krijgen?' Het gaat er toch om dat de overheid hem dicht in de buurt wil houden op het moment dat ze hem kunnen uitwijzen? Hij werd immers niet opgesloten omdat hij een gevaar vormde voor onze samenleving.

De overheid lijkt onzorgvuldig. Een laissez-passer is nodig om iemand terug te sturen naar zijn land van herkomst. Dat document moest nog aangevraagd worden bij het consulaat toen hij opgesloten werd. Tot op vandaag weten we nog niet of deze laissez-passer afgeleverd is. Waarvoor dient dan meer dan twee maanden opsluiting?

De impact op deze jongeman is vernietigend. Na twee maanden is hij een schim van de veerkrachtige persoon die hij was. De zaken die hij dagelijks ziet en meemaakt, staan in schril contrast met de warme context waaruit hij van de ene op de andere dag weggerukt werd. Op deze manier met een jong leven omgaan heeft niets te maken met welk sluitstuk dan ook.

Een terugkeer naar Irak was voor deze jongeman immers ook 'gewoon' bespreekbaar. Als het perspectief van terugkeer wacht aan het einde van het traject, pak dit als overheid dan trajectmatig aan. Ga niet zonder enige voorbereiding op een terugkeer over tot opsluiting. En argumenteer niet dat die ene aangetekende brief die naar het foute adres verstuurd werd, zijn kans was om op een meer vrijwillige terugkeer in te gaan.

Politici die rationeel ijveren voor gedwongen terugkeer als sluitstuk van migratie, moeten een rationeel antwoord formuleren op de vraag wat de opsluiting van deze jonge mensen rechtvaardigt. Er zijn alternatieven die uitgewerkt kunnen worden voor opsluiting. Becijfer de kosten van die opsluiting en gebruik dat budget om op een humane manier een terugkeer voor te bereiden. Dan heb je een gepast sluitstuk.

David Lowyck

Copyright © 2019 Mediahuis. Alle rechten voorbehouden